«خاطرات بادیه» در سینما حقیقت

تاکنون فیلم‌های زیادی درباره داعش و تروریسم ساخته شده که «خاطرات بادیه» به کارگردانی حجت‌الاسلام ساسان فلاح‌فر از جدیدترین آنهاست.

حجت‌الاسلام ساسان فلاح‌فر، کارگردان مستند «خاطرات بادیه» که در جشنواره سینما حقیقت رونمایی خواهد شد، درباره جزئیات این اثر به فارس گفت: این مستند ۶۰ دقیقه‌ای به احترام جان انسان‌ها و به احترام مبارزه با بزرگترین درد دنیا یعنی تروریسم ساخته شده است. ما در این مستند به دنبال موارد شگفت‌انگیز و جنبه‌های اسرارآمیز نبرد با داعش نبودیم، بلکه در این مستند آدم‌های معمولی را می‌بینیم که وقتی در موقعیتی قرار می‌گیرند، انتخابی می‌کنند که آنها را تبدیل به یک قهرمان می‌کند. فلاح‌فر که در در دوره یازدهم جشنواره سینما حقیقت با مستند «نبرد پالمیرا» نامزد دریافت جایزه بود، درباره جدیدترین اثر خود تصریح کرد: «در «خاطرات بادیه» از یک برگ درخشان از منشور تاریخ مقاومت روایتی را بیان می‌کنیم که هم به عنوان یک فیلم جنبه سرگرم‌کننده دارد و هم یک سند مهم تاریخی است».

تصاویری از فیلم‌هایی که نسخه قاچاق آنها منتشر شده است

چرا فیلم‌های قاچاق شده اخیر بیشتر از جشنواره‌های جهانی به بیرون درز کرده است؟

لطفا کپی نکنید!

علی رستگار

سینما

فیلم‌ها ساخته می‌شوند که دیده شوند، ابتدا از سوی تماشاگران وطنی فیلمساز و اگر جذابیت و استاندارد و ظرفیتی باشد، در آن سوی مرزها و در جشنواره‌های جهانی و اکران‌های بین‌المللی و فرامرزی هم به نمایش در می‌آیند و قدر می‌بینند یا به اصطلاح تحویل گرفته نمی‌شوند. آن چیزی که اهمیت دارد، سازوکار نمایش فیلم در فضایی امن و آرام است و احترام به حقوق سازندگان اثر باید جزو اولویت‌های عرضه این محصول فرهنگی و سینمایی باشد.

اما پدیده شوم قاچاق، همیشه حضور تهدیدکننده‌ای دارد؛ کپی و تکثیر و توزیع غیرقانونی فیلم‌های سینمایی، موجبات ضرر و زیان‌های مادی و معنوی جبران نشدنی فراوانی را فراهم می‌آورد. این جریان مذموم فرهنگی یا به عبارتی دیگر غیرفرهنگی، تنها محدود به سینمای ایران نیست و در دیگر کشورها هم اتفاق می‌افتد. نمونه بارزش کپی غیرقانونی انبوه فیلم‌های روز و کلاسیک سینمای جهان است که در نبود کپی رایت و حق مولف، خیر و برکتش به داخل کشور ما هم می‌رسد و باعث می‌شود چشم ما هم به تماشای این آثار روشن شود.

سینمای ایران اما به دلیل روند معمولا نزار و اقتصاد ضعیفش، بیش از کشورهای صاحب سینما در زمینه قاچاق فیلم متضرر می‌شود و کپی کاری و تکثیر و توزیع غیرقانونی فیلم‌ها زیان هنگفتی را به صاحبان آثار سینمایی وارد می‌کند. شکل شایع و مرسوم قاچاق فیلم و سریال در سینمای ایران که متاسفانه انگار عادی شده، کپی آثار هنگام عرضه در شبکه نمایش خانگی است، به‌طوری که وقتی فیلم یا سریالی به شکل قانونی وارد شبکه نمایش خانگی می‌شود، تقریبا بلافاصله کپی می‌شود و به شکل غیرقانونی و رایگان در فضای مجازی و پیام‌رسان‌های خارجی و فیلترشده در اختیار مردم قرار می‌گیرد. کپی و تکثیر و فروش نسخه‌های فیزیکی سی دی‌ها و دی وی دی‌ها هم که مسبوق به سابقه است و حتما بسیار پیش آمده فروشندگان این نسخه‌ها را کنار خیابان‌ها دیده باشید، تاکید می‌کنم فقط دیده باشید و نه این‌که احیانا از ایشان چیزی خریده باشید!

اما شکل واضح‌تر و عیان‌تر قاچاق فیلم‌های سینمایی، معمولا یا به شکل نسخه پرده‌ای بی کیفیت یا نسخه‌های باکیفیتی است که همزمان با اکران یا کمی بعد از اکران و قبل از عرضه فیلم در شبکه نمایش خانگی، به‌صورت غیرقانونی به بیرون درز می‌کند و قاچاق می‌شود. ضربه‌ای که این شیوه زشت و ناپسند به بدنه و اقتصاد سینمای ایران وارد می‌کند، جبران ناپذیر است و به جز بحث مادی، همین آرامش و امنیت و ثبات نصفه و نیمه سینمای ایران را هم سلب می‌کند.

موج جدید قاچاق

مدت‌ها بود کمتر خبری از قاچاق فیلم‌های سینمایی قبل از عرضه در شبکه نمایش خانگی و حتی همزمان با اکران بود، اما به تازگی چند فیلم دوباره قاچاق شدند تا سوداگران سینمایی برای سینمای ایران و اهالی آن خط و نشان بکشند و ابرازوجود کنند! قصر شیرین، ساخته سیدرضا میرکریمی، شبی که ماه کامل شد ساخته نرگس آبیار و خانه پدری ساخته کیانوش عیاری، تازه ترین فیلم‌هایی هستند که نسخه‌های قاچاق آنها توزیع شد.

چند روز پیش میرکریمی با انتشار پستی در صفحه شخصی اش در اینستاگرام، از قاچاق قصر شیرین خبر داد و نوشت: «سلام دوستان، متاسفانه فیلم قصرشیرین به سرقت رفته و به صورت غیرمجاز در شبکه مجازی منتشر شده است. لطفاً در حرکتی اخلاقی و در حمایت از حقوق صاحبان اثر، این فیلم را به صورت قانونی هفته بعد در شبکه نمایش خانگی ببینید.»

شبی که ماه کامل شد هم تقریبا همزمان با قصر شیرین قاچاق شد و برخی مخاطبان نسخه بی کیفیت توزیع شده آن را دیدند. قبل از این دو فیلم هم خانه پدری درست یک روز قبل از پایان اکران محدود خود قاچاق شد، فیلمی که به دلیل حاشیه‌های پیرامون آن و سه بار توقیف و رفع توقیف شدنش و برخی حساسیت‌هایی که نسبت به این اثر وجود دارد، ظاهرا نباید منتظر نسخه شبکه نمایش خانگی آن دست کم به این زودی‌ها باشیم.

پیش از موج جدید و هت‌تریک اخیر قاچاقچی‌های سینما، چند فیلم دیگر هم به شکل غیرقانونی، در فضای مجازی منتشر شدند و همین‌طور نسخه کپی آن از سوی دستفروش‌های فیلم، در خیابان‌ها و حتی برخی نمایندگی‌های فروش محصولات سینمایی عرضه شد. سرخپوست، ساخته نیما جاویدی که نسخه بسیار بی کیفیت و پرده‌ای آن منتشر شد، یکی دیگر از فیلم‌های قاچاق شده امسال سینمای ایران است. متری شیش و نیم ساخته سعید روستایی -که تا اینجا عنوان پرفروش ترین فیلم سال را یدک می‌کشد- و رحمان ۱۴۰۰ ساخته منوچهر هادی -که از پرفروش ترین فیلم‌های امسال است- هم از دیگر آثار امسال سینمای ایران هستند که طعم تلخ قاچاق شدن و تکثیر غیرقانونی را چشیدند.

اما شاید عنوان غریب ترین قاچاق، مربوط به فیلم رستاخیز ساخته توقیفی احمدرضا درویش باشد؛ فیلمی که نسخه تقریبا باکیفیت آن با دوبله عربی در فضای مجازی منتشر و به سرعت دست به دست شد و بسیاری از مخاطبان ایرانی که در این چند سال، امکان تماشای این اثر عاشورایی برایشان فراهم نشده، این فرصت غیرقانونی و البته مغتنم را غنیمت شمردند و به تماشای فیلم با همین وضعیت رضایت دادند. البته تعدادی از قاچاقچیان خدوم، کمی بعد همت به خرج دادند و زیرنویس فارسی را هم به این نسخه عربی اضافه کردند تا مخاطبان ایرانی به شکل کامل‌تری قصه فیلم را دنبال کنند!

متهمان خارجی

نکته‌ای که در موج اخیر قاچاق فیلم‌های سینمایی قابلیت اشاره و تامل دارد، این است که بیشتر این آثار به‌ظاهر از طریق جشنواره‌های خارجی و جهانی که به بیرون و به فضای مجازی درز کرده و سرانجام به داخل کشور هم راه یافته‌اند. شبی که ماه کامل شد -که عنوان For Review (برای بازبینی) در گوشه تصویر آن به چشم می‌خورد- زیرنویس انگلیسی دارد؛ فیلمی که به تازگی در جشنواره شب‌های سیاه تالین در کشور استونی، فیلم برگزیده تماشاگران شد.

فیلم قصرشیرین، ساخته میرکریمی نیز که هم زیرنویس انگلیسی دارد و هم منقش به لوگوی شرکت IRIMAGE (پخش کننده بین‌المللی فیلم است)، پیش از این در چند جشنواره جهانی حضور داشته و احتمال تکثیر غیرقانونی آن از هریک از این رویدادها وجود دارد. اگرچه نسخه‌ای که از خانه پدری قاچاق شده، زیرنویس انگلیسی و نشان دیگری دال بر نسخه جهانی ندارد، اما عرضه آن در جشنواره ونیز در چند سال گذشته نیز و احتمال لو رفتن فیلم از آن طریق را هم محتمل می‌کند. حضور در جشنواره‌های ریز و درشت خارجی که بیشتر آنها چندان اسم و رسم و اعتباری هم ندارند، برای برخی فیلمسازان و کارگردانان سینمای ایران، همچون کعبه آمال است و آنها تقریبا به هر قیمتی حاضرند راهی این رویدادها شوند. حالا به نظر می‌رسد این اشتیاق، تنها منجر به کسب افتخارهای واقعی و گاه کاذب و کم‌ارزش نمی‌شود، بلکه مثل تیغی دو دم، گاهی بر ضد خود هم عمل می‌کند و به شیوه درز کردن نسخه‌های جشنواره‌های جهانی فیلم‌های ایرانی، قربانی می‌گیرد و برخی از این آثار قاچاق می‌شوند.

> موج جدید قاچاق فیلم‌ها، ما را به یاد شخصیت کارتونی غلام‌تکثیر انداخت که به تکثیر غیرقانونی آثار سینمایی اقدام می‌کرد

> تماس‌های ما برای گفت‌وگو با سیدمهدی طباطبایی نژاد، معاون ارزشیابی و نظارت و دبیر کل ستاد صیانت و مبارزه با تکثیر و عرضه غیرمجاز آثار سینمایی و محمدحسین قاسمی، تهیه‌کننده شبی که ماه کامل شد (یکی از آثار تازه قاچاق شده) به نتیجه نرسید؛ اولی مشغول بازبینی فیلمی بود که باتوجه به روند موجود می‌تواند از گزینه‌های احتمالی قاچاق در آینده باشد و دومی هم ترجیح داد تا انتشار نسخه شبکه نمایش فیلمش صحبت نکند

بی احتیاطی صاحبان آثار

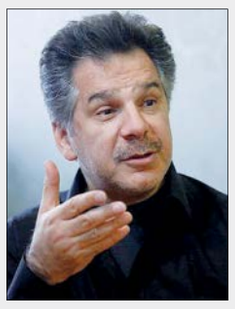

محمدحسین فرحبخش، تهیه کننده و کارگردان سینمای ایران که خود از دیرباز از فعالان مبارزه با کپی و قاچاق فیلم‌های سینمایی بود، درباره موج جدید قاچاق فیلم‌های سینمایی ایران به جام جم گفت: تا مدتی قبل که عملیات ستاد صیانت از آثار سینمایی و سمعی و بصری دراختیار ما بود و من به عنوان یکی از اعضای آن فعالیت می‌کردم، پیگیر مقابله با جریان قاچاق فیلم‌های سینمایی بودم اما وقتی از اول آذر این ستاد را در اختیار آقای سیدمحمد مهدی طباطبایی نژاد به عنوان دبیر کل ستاد صیانت و مبارزه با تکثیر و عرضه غیرمجاز آثار سینمایی و سمعی و بصری قراردادیم، ایشان عملا آن را تعطیل کردند!

این سینماگر، بخش مهمی از بحث قاچاق فیلم‌های سینمایی را متوجه خود صاحبان آثار دانست و گفت: بخشی از این ماجراها تقصیر خود دوستان تهیه کننده و پخش کننده است، چون برخی از این فیلم‌ها که به بیرون آمده‌اند، کیفیت خیلی خوبی دارند و معلوم است تنها صاحبان آثار و استودیوها به این نسخه‌ها دسترسی داشته‌اند. به نظر خود دوستان سینمایی، ۹۹ درصد در این زمینه بی احتیاطی می‌کنند. وقتی هم که فیلم پخش شد، دیگر هیچ کس نمی‌تواند جلوی آن را بگیرد. ضمن این‌که عملا هم هیچ مبارزه‌ای در زمینه مقابله با جریان قاچاق صورت نمی‌گیرد.

فرحبخش درباره این احتمال و گمانه زنی که برخی فیلم‌ها از طریق جشنواره‌های جهانی قاچاق می‌شوند و لو می‌روند نیز توضیح داد: احتمال این مورد هم وجود دارد، برای همین دوستانی که فیلم‌هایشان را برای حضور در جشنواره‌های جهانی می‌فرستند، حتما باید نسخه‌های ارسالی را کدگذاری کنند. اگر این کار را انجام داده باشند، می‌توانند پیگیری کنند، اما اگر کدگذاری نکرده باشند، دستشان به جایی بند نیست.

نسخه‌های بدون قفل

سعید خانی، مدیرپخش خانه فیلم که به عنوان توزیع کننده متری شیش و نیم، با پدیده قاچاق مواجه بوده است، درباره موج اخیر تکثیر غیرقانونی آثار سینمایی به جام جم گفت: باتوجه به مافیای قاچاق و سودآوری مالی که در فضای مجازی وجود دارد، همه فیلم‌ها در هرلحظه امکان قاچاق شدن را دارند. برخی از فیلم‌ها از روی پرده سینما ضبط و قاچاق شده‌اند، برای همین اینجا سینماداران باید مراقبت بیشتری انجام دهند. بخش دیگری از قاچاق هم مربوط به نسخه‌هایی است که ما برای حضور در جشنواره‌های جهانی می‌فرستیم.

این تهیه کننده سینما درباره چرایی لو رفتن و قاچاق برخی فیلم‌هایی که نسخه‌ای از آنها به جشنواره‌های خارجی ارسال می‌شود هم توضیح داد: نسخه‌های دی سی پی و کدگذاری شده فیلم‌های ما چون با Certificate (گواهی) جشنواره‌های خارجی متغیر است، ایمن نیست و آنجا دیگر قابلیت کدگذاری ندارد. معمولا لابراتوارهای ما هم نمی‌توانند این پشتیبانی را انجام دهند، پخش کننده‌های ما نیز نسخه‌ای را به جشنواره‌های جهانی می‌فرستند که قفل ندارد. بنابراین باید راهکاری بیندیشیم که نسخه‌های کاملا حفاظت شده‌ای را راهی جشنواره‌های جهانی کنیم. همچنین تهیه کننده‌ها همیشه باید مراقبت کنند و نسخه‌های دی سی پی و کدگذاری شده را به شوراها و رویدادهای مختلف بفرستند. اما اگر نسخه‌ها به صورت دی وی دی باشد، ممکن است شخصی که در این فضاها با این نسخه‌ها مواجه می‌شود، درک درستی نداشته باشد که این دی وی دی معمولی نیست و چهارپنج میلیارد تومان قیمت و ارزش هنری دارد.

حاشیه‌های «لاله» به کجا ختم می‌شود؟

فیلم پرحاشیه و پرهزینه «لاله» به شرط تأیید از سوی اعضای هیأت انتخاب سی و هشتمین جشنواره فیلم فجر، بهمن امسال رونمایی می‌شود تا شاید به ابهامات میلیاردی این پروژه هم پاسخی داده شود.

این خبر را مهر منتشر کرده و ادامه داده، فیلم سینمایی «لاله» به کارگردانی اسدا... نیک‌نژاد فرم شرکت در سی و هشتمین جشنواره فیلم فجر را پرکرده تا به شرط تأیید هیأت انتخاب این جشنواره مورد قضاوت اصحاب رسانه و سینمادوستان قرار بگیرد.

فیلم سینمایی لاله تیر ۹۱ به کارگردانی اسدا... نیک‌نژاد کلید خورد و با برآورد بودجه‌ای معادل ۲/۵ میلیارد تومان و انتشار خبر تأمین آن از سوی مرکز گسترش سینمای مستند و تجربی به عنوان مجری طرح، از همان ابتدا با چالش و ابهام رو به رو شد.

این جنجال در درازمدت رنگ سیاسی هم به خود گرفت و با تغییر دولت و به دستور حجت‌ا... ایوبی رئیس وقت سازمان سینمایی، تصمیم‌گیری درباره سرانجام آن به حکمیت گذاشته شد. آن زمان علیرضا رضاداد، مشاور عالی رئیس سازمان سینمایی به عنوان حَکم مسؤول رسیدگی به امور این فیلم سینمایی شد و در نهایت رای به تعلیق این پروژه سینمایی داده شد.

فیلمبرداری این اثر سینمایی که یکی از پرحاشیه‌ترین فیلم‌ها در پروسه تولید بود، اسفند ۹۱ با تهیه‌کنندگی پروانه پرتو آغاز و اعلام شد که داستان این فیلم براساس زندگی لاله صدیق، نخستین زن قهرمان ایرانی رالی نوشته شده است.

اما بعد از گذشت چندماه از آغاز فیلمبرداری و زمانی که اعلام شد بیش از شش میلیارد و ۷۰۰ میلیون تومان از سوی مدیران وقت مرکز گسترش برای این فیلم بودجه صرف شده است، در مهر ۹۲ فیلمبرداری فیلم با شکایت کارگردان مبنی بر این‌که مرکز گسترش سینمای مستند و تجربی هیچ مالکیتی نسبت به این فیلم ندارد، متوقف شد و ادامه فیلمبرداری لاله به بعد از تعیین مالکیت اصلی آن موکول شد. با وجود همین حواشی و نیز تصمیم مدیران سینمایی وقت مبنی بر تعلیق این پروژه سینمایی، پرونده تولید تا سال ۹۷ بسته ماند و در نهایت با تغییر تهیه‌کننده ادامه فیلم باردیگر جلوی دوربین رفت.

برای از سرگیری فیلمبرداری لاله، تورج منصوری به‌عنوان تهیه‌کننده جدید انتخاب شد و همزمان مدیران تازه مرکز گسترش سینمای مستند و تجربی در توافقی با تورج منصوری، ابهامات درباره مالکیت آن را نیز رفع کردند تا لاله به‌طور کامل محصول این مرکز شود.

این توافقات تازه در حالی صورت گرفت که تنها ۴۰ درصد از فیلمبرداری این پروژه باقی مانده بود که بعد از شش سال تعویق لاله دوباره جلوی دوربین رفت.

حال باید دید نمایش پرحاشیه‌ترین فیلم سینمای ایران در سی و هشتمین جشنواره فیلم فجر چه بازخوردهایی را به همراه خواهد داشت. آیا پاسخ درخوری به بلاتکلیفی نزدیک به هفت ساله بودجه میلیاردی این فیلم و نیز ابهامات و شایعه‌های مطرح شده درباره هدررفت بخشی از این بودجه، همزمان با رونمایی آن در جشنواره فجر داده خواهد شد؟

راش

ادامه فیلمبرداری عامه‌پسند در شهرضای اصفهان

نخستین تصویر باران کوثری در فیلم سینمایی «عامه‌پسند» به کارگردانی و تهیه‌کنندگی سهیل بیرقی منتشر شد.

این خبر را ایلنا منتشر کرده و ادامه داده «عامه‌پسند» دومین همکاری باران کوثری با سهیل بیرقی بعد از تجربه «عرق سرد» است که از اواسط مهر وارد مرحله تولید شده و فیلمبرداری آن در شهرضا ادامه دارد. سهیل بیرقی این فیلم را در گونه اجتماعی نوشته و فاطمه معتمد آریا، هوتن شکیبا و باران کوثری بازیگران اصلی این فیلم هستند.

این فیلم برای حضور در سی و هشتمین جشنواره فیلم فجر آماده می‌شود و گروه پس از پایان فیلمبرداری در شهرضا به زودی برای ادامه کار به تهران خواهند آمد.

اصغر فرهادی مهمان چینی‌ها

جشنواره فیلم «هاینان» چین از حضور اصغر فرهادی سینماگر برنده اسکار ایرانی در این رویداد سینمایی خبر داد.

این خبر را ایسنا منتشر کرده و نوشته دومین جشنواره بین‌المللی فیلم هاینان که در جزیره سانیا برگزار می‌شود، امسال نیز همچون سال گذشته با حضور مهمانان سرشناس بین‌المللی در حال برگزاری است و مسؤولان این رویداد سینمایی از حضور اصغر فرهادی، کیوشی کوراساوا و اتان هاوک به عنوان مهمان ویژه جشنواره خبر دادند. این جشنواره که راجر گارسیا (دبیر سابق جشنواره فیلم هنگ‌کنگ) مدیریت هنری آن را برعهده دارد سال گذشته نیز از چهره‌های مطرحی چون جانی دپ، ژولیت بینوش، نیکلاس کیج، مدس میکلسن و امیرخان ستاره سینمای بالیوود و جکی چان میزبانی کرد.

دومین جشنواره فیلم هاینان از اول دسامبر (۱۰ آذر) آغاز شده و تا هشتم دسامبر (۱۷ آذر) ادامه خواهد داشت.

وزارت فرهنگ فرانسه، حامی معنوی جشنواره فیلم‌های ایرانی

بر اساس اعلام رسمی وزارت فرهنگ فرانسه این نهاد دولتی فرانسوی حامی معنوی جشنواره فیلم‌های ایرانی شد.

این خبر را مهر به نقل از روابط عمومی مرکز ایران و فرانسه منتشر و تاکید کرده، نشست مطبوعاتی اولین دوره جشنواره فیلم‌های ایرانی در ویتره شامگاه پنجشنبه ۱۴ آذر (۵ دسامبر ۲۰۱۹) در خانه فرهنگ‌های جهان برگزار شده است. این مرکز فرهنگی که سابقه ۴۰ ساله دارد یکی از نهادهای فرانسوی پایه‌ای در زمینه میراث فرهنگی ناملموس و مرکز آن در شهر ویتره است.

گویا در این نشست خبری افرادی چون پیر مئنوری شهردار و وزیر اسبق، شریف خذنادار نویسنده، شاعر فرانسوی و پایه گذار و رئیس خانه فرهنگ‌های جهان، سیدعلیرضا خلیلی رئیس مرکز ایران و فرانسه، وحید یعقوبی کارشناس هنری و سینمایی و عضو شورای هیات مدیره مرکز ایران و فرانسه و نیز لوران گارو مدیر هنری این جشنواره و تعدادی دیگر از مسؤولان فرهنگی و محلی این شهر حضور داشتند. در این نشست مسؤولان حاضر در جلسه علاوه بر معرفی برنامه‌ها و تشریح جزئیات جشنواره به سوالات روزنامه‌نگاران محلی و خبرنگاران استان بروتاین پاسخ دادند.

شهردار شهر ویتره در ابتدای سخنان خود ضمن سپاس و قدردانی از دست‌اندرکاران این جشنواره، برگزاری این چنین برنامه‌های فرهنگی بین دو کشور ایران و فرانسه را به دور از مناقشات سیاسی موجود و عاملی بسیار مهم در حل مسائل و مشکلات کنونی در عرصه بین‌الملل دانست و گفت: شناخت امروز از کشور ایران و نقش فعال جوانان ایرانی در آینده این کشور ورای مشکلاتی که امروز ایران با آن دست و پنجه نرم می‌کند قطعا در فردای روابط بین ایران و فرانسه مهم و موثر خواهد بود. چنانچه دو مقوله فرهنگ و هنر خواهد توانست به عنوان عناصری مورد فهم مشترک و البته ماندگار نقش مهمی در این زمینه ایفا کنند.